

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta (HE 230/2014 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 55/2014 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Arja Manner, oikeusministeriö
- ylitarkastaja Tiina Nuutinen, sisäministeriö
- hallitusneuvos Erik Strömberg, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, ympäristöministeriö
- presidentti Pekka Vihervuori, korkein hallinto-oikeus

- ylituomari Marjatta Mäenpää, Helsingin hallinto-oikeus
- ylituomari Heikki Jukarainen, Hämeenlinnan hallinto-oikeus
- ylitarkastaja Hanna Kujanpää, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- johtava kaupunginasiainmies Sari-Anna Pennanen, Helsingin kaupunki
- professori Olli Mäenpää.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sisäministeriön maahanmuutto-osasto
- sisäministeriön pelastusosasto
- puolustusministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Itä-Suomen hallinto-oikeus
- Verohallinto
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto
- Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Asianajajaliitto
- Suomen Lakimiesliitto ry
- Suomen tuomariliitto ry
- Veronmaksajain Keskusliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutoksia hallintolainkäyttölakiin, korkeimmasta hallinto-oikeudesta

annettuun lakiin, hallintolakiin ja uhkasakkolakiin sekä 174 muuhun lakiin.

Esityksessä ehdotetaan hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamista niin, että oikaisuvaatimus olisi nykyistä laajemmin käytössä muutoksenhaun ensi vaiheena, jolloin hallintotuomioistuimeen saa valittaa vasta oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä. Esityksessä ehdotetaan myös, että valituslupasääntelyn soveltamisalaa laajennetaan uusiin asiaryhmiin muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Oikaisuvaatimuksen käytöstä säädettäisiin edelleen asiaryhmäkohtaisesti eri hallinnonalojen lainsäädännössä. Tarkoituksena on, että oikaisuvaatimus olisi käytössä mahdollisimman laajasti asioissa, joihin se soveltuu. Sen ulkopuolelle jäisivät asiat, joissa on asian laadun ja oikeusturvan kannalta tarpeen, että hallintopäätökseen haetaan muutosta valittamalla suoraan hallinto-oikeuteen. Tällaisia asioita olisivat esimerkiksi elinkeinolupia, hallinnollisten pakkokeinojen täytäntöönpanoa ja merkittäviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat asiat sekä muut sellaiset asiaryhmät, joissa asia selvitetään perusteellisesti jo ensi vaiheen hallintomenettelyssä tai joihin liittyy yleensä vaativaa oikeudellista harkintaa ja joissa on tärkeää saada asia viivytyksettä tuomioistuimen käsiteltäväksi. Hallintolakiin lisättäisiin yleissäännökset siitä, kenellä on oikeus vaatia oikaisua ja siitä, että oikaisua vaaditaan siltä viranomaiselta tai muulta julkista hallintotehtävää hoitavalta, joka on tehnyt päätöksen. Hallintolakiin lisättäisiin myös säännös oikaisuvaatimuksen vaikutuksesta päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen.

Valituslupa muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeu-

teen otettaisiin käyttöön nykyistä laajemmin. Siitä säädettäisiin edelleen asiaryhmäkohtaisesti eri hallinnonalojen lainsäädännössä. Valituslupasäännösten soveltuvuuden arvioinnissa kiinnitettäisiin huomiota erityisesti asian laatuun ja merkitykseen sekä siihen, voidaanko korkeinta hallinto-oikeutta edeltäviä oikeussuojakeinoja pitää useimmissa tapauksissa riittävinä. Valituslupajärjestelmän ulkopuolelle jäisivät esimerkiksi elinkeinoluvan peruuttamista, hallinnollisten pakkokeinojen täytäntöönpanoa ja merkittäviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat asiat.

Hallintolainkäyttölakia muutettaisiin niin, että ministeriön hallintopäätöksestä valitettaisiin hallinto-oikeuteen. Suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitettaisiin vain valtioneuvoston yleisistunnon tekemästä hallintopäätöksestä. Hallintolainkäyttölakiin lisättäisiin tämentävä säännös, jonka mukaan hallintoviranomaisen päätöksestä saa valittaa sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Lisäksi tarkistettaisiin hallintolainkäyttölain säännöstä valituksen vaikutuksesta päätöksen täytäntöönpanoon valituslupa-asiassa sekä säännöksiä päätöksen poistamisesta tai purkamisesta.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on tehostaa ja nopeuttaa oikeussuojan antamista hallintoasioissa sekä kehittää korkeimman hallinto-oikeuden roolia hallintoa ja hallintolainkäyttöä linjaratkaisuun ohjaavan tuomioistuimen suuntaan. Esityksellä pyritään myös yhtenäistämään ja selkeyttämään muutoksenhakusääntelyä eri asiaryhmissä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin puolen vuoden kuluttua siitä kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten uudistamista tavoitteena parantaa hallintotuomioistuinten toimintaedellytyksiä ja turvata oikeudenkäyn-

nin kokonaisuuden kohtuullisuus hallintoasioissa. Keskeisimmät muutokset koskevat oikaisuvaatimuksen käyttöalan ja korkeinta hallinto-oikeutta koskevan valituslupasääntelyn soveltamisalan laajentamista. Tavoitteena on vahvistaa hallinnolliseen päätöksentekoon liittyvän oikeusturvamenettelyn painopistettä tuomiois-

tuinkäsittelyä edeltävään vaiheeseen. Oikaisuvaatimuksen käyttö perustuisi jatkossakin eri hallinnonaloja ja asiaryhmiä koskeviin säädöksiin. Valituslupajärjestelmän soveltamisalan laajentaminen liittyy esityksen tavoitteisiin tehostaa ja nopeuttaa oikeussuojan antamista hallintoasioissa ja kehittää korkeimman hallinto-oikeuden roolia hallintoa ja hallintolainkäyttöä linjaratkaisuun ohjaavan tuomioistuimen suuntaan.

Hallituksen esitys perustuu jo vuonna 2007 aloitettuun hallintolainkäytön kehittämistyöhön. Valmistelutyötä tuki osaltaan vuonna 2012 annettu perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 32/2012 vp), jossa valiokunta tarkisti aiempaa kantaansa valituslupajärjestelmän poikkeuksellisuudesta. Valiokunta tähdensi lausunnossaan, että hallinto-oikeudellista muutoksenhakujärjestelmää on syytä arvioida kokonaisuutena, josta valitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen muodostaa yhden osan. Tärkeä osa kokonaisuutta on oikaisuvaatimusmenettely, jota voidaan pitää tavallaan muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena. Lisäksi alueellisten hallinto-oikeuksien asema on perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan vahvistunut sekä lainsäädännöllisten toimenpiteiden että näiden tuomioistuinten asiantuntemuksen ja tehtävien lisääntymisen seurauksena, samalla kun suuri osa korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvista asioista kuuluu ryhmään, joissa muutoksenhaku edellyttää valituslupaa. Lausunnossaan perustuslakivaliokunta (PeVL 32/2012 vp) kannusti valtioneuvostoa ennakkoluulottomasti arvioimaan mahdollisuutta edelleen kehittää korkeimman hallinto-oikeuden roolia hallintolainkäyttöä ylimmän asteen linjaratkaisuun ohjaavan tuomioistuimen suuntaan. Tämä edellyttää kuitenkin osaltaan myös korkeinta hallinto-oikeutta edeltävän muutoksenhakujärjestelmän kehittämistä johdonmukaisesti. Perustuslain ylimpien tuomioistuinten tehtäviä koskevasta 99 §:stä tai oikeusturvan takaavasta 21 §:stä sen paremmin kuin kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksistakaan ei valiokunnan mielestä johdu estettä tällaiselle kehitykselle.

Myös lakivaliokunta on aiemmin ottanut kantaa hallintoasioiden muutoksenhaun kehittämi-

seen. Vuoden 2014 valtion talousarviosta antamassaan lausunnossa (LaVL 12/2013 vp) lakivaliokunta piti tärkeänä työtä hallintoasioiden muutoksenhaun kehittämiseksi laajentamalla oikaisu- ja valituslupajärjestelmiä uusiin asiaryhmiin. Valiokunta katsoi, että on asiaryhmiä, joissa mahdollisuuksia ottaa valituslupajärjestelmä käyttöön tulisi pohtia kiireellisesti. Tällainen asiaryhmä on esimerkiksi lasten huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevat asiat ja kiinteästi näihin asioihin liittyvät muut lastensuojeluasiat. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallinto-oikeuksien päätökset muuttuvat näissä asioissa korkeimmassa hallinto-oikeudessa äärimmäisen harvoin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Oikaisuvaatimus

Hallituksen esitys ehdottaa oikaisuvaatimusmenettelyn laajentamista moniin uusiin asiaryhmiin eri hallinnonaloilla niin, että oikaisuvaatimus olisi käytössä mahdollisimman kattavasti niissä asiaryhmissä, joihin se soveltuu. Oikaisuvaatimus soveltuu hyvin asiaryhmiin, joissa ruutiinomaisesti ratkaistaan paljon samankaltaisia asioita ja joissa päätösten perustelut saattavat olla niukat. Tällöin asianomainen saattaisi saada asialleen alkuperäistä päätöstä yksityiskohtaisemmat perustelut jo oikaisuvaatimusvaiheessa. Hyvin perusteltu päätös sujuvoittaa prosessia helpottamalla asianosaista yksilöimään ne kohdat, joihin hän haluaa muutosta. Oikaisuvaatimus soveltuu myös hyvin asioihin, joissa valitusvaiheessa esitetään usein merkityksellistä lisäselvitystä sekä oikeudellisesti yksinkertaisiin asioihin ja asioihin, joissa on jo vakiintunutta oikeuskäytäntöä. Vaativaa oikeudellista harkintaa edellyttävissä ja kiireellisissä asiaryhmissä muutoksenhaku suoraan hallinto-oikeuteen on kuitenkin perusteltua.

Perustuslakivaliokunta on katsonut tästä esityksestä antamassaan lausunnossa

(PeVL 55/2014 vp), että oikaisuvaatimusmenettelyyn tai sen laajentamiseen ei lähtökohtaisesti liity valtiosääntöoikeudellisia ongelmia. Edellä mainituilla oikaisuvaatimukseen liittyvillä kriteereillä ja niiden huomioon ottamisella eri hallinnonalojen lainsäädäntöä laadittaessa on kuitenkin merkitystä erityisesti sen vuoksi, että oikaisuvaatimusmenettelyn tarkoituksena on perustuslakivaliokunnan mielestä osaltaan toteuttaa perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hyvän hallinnon takeita. Oikaisuvaatimussääntelyä on syytä tarkastella myös siitä näkökulmasta, että se voi muodostaa asiallisesti — joskaan ei muodollisesti — osan hallinto-oikeudellisen muutoksenhakujärjestelmän kokonaisuudesta.

Muutoksenhakujärjestelmän tulisi hallintoasioissa olla mahdollisimman selkeä ja johdonmukainen. Oikaisuvaatimusmenettelystä on saatu myönteistä palautetta esimerkiksi tuloverotuksessa. Lakivaliokunta huomauttaa, että oikaisuvaatimusmenettely ei sellaisenaan ratkaise hallintolainkäytön kehittämistarpeita, mutta menettelyn laajentamisella on merkitystä sekä hallinto-oikeuksien että korkeimman hallinto-oikeuden asemaan. Lakivaliokunta katsoo perustuslakivaliokunnan tavoin, että asiallisesti oikaisuvaatimusmenettely muodostaa ensimmäisen vaiheen hallintoasioiden muutoksenhakujärjestelmässä. Toisaalta muutoksenhakujärjestelmään ei ole syytä luoda pakollista oikaisuvaatimusmenettelyä, jos se olisi selvästi tarpeeton tai jopa oikeusturvaa heikentävä käsittelyn pitkittyessä. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun oikaisua olisi vaadittava päätöksen tehneeltä viranomaiselta itseltään, ja saadun kokemuksen tai odotettavissa olevan käytännön mukaan päätöksiin ei juuri koskaan tehdä oikaisua (PeVL 55/2014 vp). Valiokunta korostaa myös, että oikaisuvaatimuksen käsittelyn tulee olla menettelysäännöksiltään riittävän yksinkertainen, jotta oikaisumenettelyssä ei syntyisi sellaisia virheitä, joita pitäisi tuomioistuinmenettelyssä purkaa.

Oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöönoton vaikutukset voivat vaihdella merkittävästi asiaryhmittäin. Valiokunta pitää tärkeänä, että muu-

tosten vaikutuksia seurataan ja huolehditaan niiden edellyttämistä resursseista.

Valituslupajärjestelmä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan valituslupajärjestelmän laajentamista eri hallinnonalojen lainsäädännössä uusiin asiaryhmiin. Ehdotus vahvistaisi korkeimman hallinto-oikeuden asemaa ylintä tuomiovaltaa käyttävänä tuomioistuimena, joka voi linjaratkaisuillaan huolehtia hallintolainkäytön yhtenäisyydestä. Ehdotus ei kuitenkaan merkitse korkeimman hallinto-oikeuden muuttumista pelkästään ennakkopäätöstuomioistuimeksi. Korkeinta hallinto-oikeutta edeltävien oikeussuojakeinojen vahvistuminen antaa nykyisin aikaisempaa paremmat mahdollisuudet laajentaa valituslupasääntelyn alaa muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Alueellisten hallintotuomioistuinten asemaa muutoksenhakujärjestelmässä ja niiden toimintaedellytyksiä on runsaan kahdenkymmenen viime vuoden aikana monin tavoin vahvistettu.

Valituslupajärjestelmän soveltamisalan laajentamisessa on otettava huomioon asian laatu ja merkittävyys sekä asianosaisen oikeussuojan tarve (PeVL 32/2012 vp). Valituslupaa ei ehdoteta asiaryhmiin, joihin valitusvaiheessa useimmiten liittyy vaativia oikeuskysymyksiä tai jotka ovat yleensä asianosaisen tai yhteiskunnan kannalta erityisen merkittäviä tai laaja-alaisia. Perustuslakivaliokunta on katsonut tässä asiassa antamassaan lausunnossa (PeVL 55/2014 vp), että asian laatu tai merkittävyys eivät välttämättä edellytä kaikissa näissäkään asiaryhmissä pääsyä korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Valituslupasääntely ei ole poissuljettu hallinnollista seuraamusta koskevassa asiassakaan (PeVL 14/2013 vp). Perustuslakivaliokunta ei pidä ongelmallisena esimerkiksi ehdotettua ylikuormamaksusta annetun lain muutosehdotusta (25. lakiehdotus). Oikeussuojakeinojen riittävyyden arvioinnissa tulee ottaa huomioon muun ohessa, onko muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena käytettävissä oikaisuvaatimus. Merkitystä on myös sillä, riittääkö korkeimman hallinto-oikeuden velvollisuus

valituslupan myöntämiseen laissa säädettyjen perusteiden täyttyessä turvaamaan oikeusturvan saatavuus kyseisessä asiaryhmässä. Oikeusturvan tarve voi korostua asioissa, joissa on kyse henkilön perusoikeudesta. Tällöinkin asianosaisen oikeusturva voidaan useissa asiaryhmissä turvata riittävästi valituslupajärjestelmässä.

Lakivaliokunta pitää valituslupamenettelyn soveltamisalan laajentamista kannatettavana. Tällöin korkein hallinto-oikeus voi keskittyä niihin valituksiin, joiden ratkaisulla on tosiasiallista ohjaavaa vaikutusta ja edistää samalla hallinto-oikeuksien lainkäytön yhtenäisyyttä. Valiokunta pitää perusteltuna myös ehdotusta siitä, että ministeriöiden päätökset noudattaisivat jatkossa yleistä hallintovalitustietä hallinto-oikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämän osalta valiokunta pitää tärkeänä, että seurataan muutoksen vaikutusta hallinto-oikeuksien työmäärään ja resurssitarpeeseen.

Muutoksenhakusäännösten kehittäminen

Hallituksen esityksen valmistelu on ollut poikkeuksellisen laaja työ. Esitys selkeyttää ja yhdenmukaistaa hallintolainkäyttöjärjestelmäämme. Lisäksi se oikein sovellettuna vahvistaa hyvää hallintoa ja kansalaisten luottamusta viranomaistoiminnan asian- ja lainmukaisuuteen. Oikaisuvaatimusmenettelyn käytön lisäämisellä ja valituslupamenettelyn soveltamisalan laajentamisella uusiin asiakokonaisuuksiin voidaan toivottavasti vähentää viivästyksiä ja tehostaa oikeusturvaa. Lakiehdotusten suuresta määrästä huolimatta vaikutukset hallinto-oikeuksien tai korkeimman hallinto-oikeuden työmäärään saattavat jäädä melko vähäisiksi.

Lakivaliokunta kannustaakin perustuslakivaliokunnan (PeVL 55/2014 vp) tavoin valtioneuvostoa jatkamaan oikaisuvaatimusmenettelyn ja valituslupajärjestelmän johdonmukaista kehittämistä ja laajentamista. Lakivaliokunta on hiljattain käsitellessään todistelua hallintolainkäytössä koskevaa hallituksen esitystä (HE 245/2014 vp) hyväksynyt lausuman, jonka mukaan hallituksen tulee saattaa ripeästi loppuun pitkään jatkunut hallintolainkäyttölain kokonaisuudistus ja antaa asiasta esitys eduskunnalle. Valiokunta

tähdentää, että valtioneuvoston on syytä arvioida laajasti hallintoasioiden muutoksenhakujärjestelmää, esimerkiksi voisiko pitkän aikavälin kehityssuuntana olla yleinen oikaisuvaatimusjärjestelmä hallinnossa sekä yleinen valituslupajärjestelmä muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Erikseen säädettäisiin asioista, joihin hallinnon oikaisuvaatimusmenettely taikka korkeimman hallinto-oikeuden valituslupajärjestelmä eivät soveltuisi, kuten perustuslakivaliokunta lausunnossaan toteaa (PeVL 55/2014 vp).

Lisäksi lakivaliokunta pitää tärkeänä, että samalla selvitetään mahdollisuutta muuttaa valitukseen sidottua oikaisua koskevat säännökset jatkossa oikaisuvaatimussäännöksiksi siltä osin, kun ne jäävät nyt tehtävän uudistuksen myötä vielä käyttöön. Samoin valiokunta uudistaa aiemman kantansa siitä, että valituslupajärjestelmää muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen tulisi laajentaa lasten huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskeviin asioihin sekä kiinteästi näihin asioihin liittyviin muihin lastensuojeluasioihin. Myös perustuslakivaliokunta toteaa, että huostaanottoa koskevista asioista on sellaisia etenkin lapsen etuun liittyviä seikkoja, jotka puoltavat vahvasti asian joutuisaa käsittelyä ja huostaanottoa koskevien ratkaisujen lainvoimaiseksi tulemisen nopeuttamista (PeVL 55/2014 vp). Viitaten myös korkeimman hallinto-oikeuden oikeusministeriölle 17.9.2013 antamaan esitykseen valiokunta katsoo, että valituslupajärjestelmän käyttöönottamisella voitaisiin lyhentää asioiden käsittelyaikoja näissä asiaryhmissä merkittävästi oikeusturvaa heikentämättä. Valiokunnan näkemyksen mukaan lapsia ja perheitä koskevista asiaryhmissä asioiden viivytyksetön käsittely on olennainen osa oikeusturvaa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki hallintolainkäyttölain muuttamisesta

31 §. Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus. Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädetään päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta valituslupa-asiassa. Nykyisin jos asiassa tarvitaan vali-

tuslupa, hallintotuomioistuimen päätös voidaan panna heti täytäntöön, mutta korkein hallinto-oikeus voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kun siihen kohdistuva valitus on tehty ja täytäntöönpanon kieltäminen tai keskeytystä on pyydetty. Tämä säilyisi edelleen lähtökohtana. Pykälän 3 momentin muotoilu "Jos asiassa tarvitaan valituslupa, päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman." saattaisi aiheuttaa sekaannusta lainvoiman määräytymisen suhteen. Kun hallituksen esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa vakiintuneen lainvoimaisuuden edellytyksiä, lakivaliokunta ehdottaa pykälän 3 momentin sanamuotoa tarkistettavaksi niin, että siinä ei käytetä lainvoiman käsitettä. Tällöin säännöksessä säädettäisiin ainoastaan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta.

4. Laki uhkasakkolain 24 §:n muuttamisesta

24 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentin mukaan uhkasakkolain mukaisen tehosteen asettamiseen saisi hakea muutosta samassa järjestyksessä kuin päävelvoitetta koskevaan päätökseen. Pykälän 2 momentin mukaan valitus-oikeus uhkasakon asettamista tai täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen määräytyy hallintolainkäyttölain mukaan. Toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta säädetään hallintolainkäyttölain 12 §:ssä. Vesi- ja ympäristönsuojeluasioissa ja eräissä muissa asioissa valitukset on kuitenkin keskitetty yhteen hallinto-oikeuteen. Jotta toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta ei näissä asioissa olisi epäselvyyttä, valiokunta ehdottaa täydennystä pykälän 2 momenttiin.

23. Laki pakkokeinolain 10 luvun 64 §:n muuttamisesta

64 §. *Korvaukset teleyrityksille.* Pakkokeinoissa viitataan viestintämarkkinalakiin, joka on kumottu ja korvattu 1.1.2015 voimaantulleella tietoyhteiskuntakaarella (917/2014). Valiokunta ehdottaa tältä osin tarkistusta pykälään.

38. Laki pelastuslain 104 §:n muuttamisesta

104 §. *Muutoksenhaku.* Hallituksen esityksessä ehdotetaan pykälän 5 momenttiin lisättäväksi säännös, jonka nojalla 29 §:n, 59 §:n 3 momentin ja 96 §:n 2 momentin nojalla tehdyistä hallintopäätöksistä saisi hakea valittamalla muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena on kuitenkin, että muutosta momentissa tarkoitettuihin päätöksiin haettaisiin siten kuin kuntalaissa säädettäisiin ja että ensimmäisenä muutoksenhakuvaiheen olisi kuntalaissa säädetty oikaisuvaatimusmenettely. Tästä syystä valiokunta ehdottaa momentista poistettavaksi sanan valittamalla.

41. Laki poliisilain 5 luvun 62 §:n muuttamisesta

62 §. *Korvaus teleyritykselle.* Poliisilaissa viitataan viestintämarkkinalakiin, joka on kumottu ja korvattu 1.1.2015 voimaantulleella tietoyhteiskuntakaarella (917/2014). Valiokunta ehdottaa tältä osin tarkistusta pykälään.

43. Laki aluevalvontalain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunta on hyväksynyt muutoksen lakiin esityksen vireilläolon aikana (HE 296/2014 vp; EV 284/2014 vp). Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Valiokunta ehdottaa hyväksytyjen muutosten pohjalta tarkistusta 22 §:ään ja *johtolauseen* muuttamista.

49. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta

107 a §. *Oikaisuvaatimus.* 107 b §. *Valitus hallinto-oikeuteen.* Lakiehdotuksen 107 a §:ssä ehdotetaan säännöstä oikaisuvaatimusmenettelystä, joka korvaisi nyt käytössä olevan valitukseen sidotun oikaisun. Oikaisuvaatimusta koskevasta määräajasta säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Tullilaissa virhemaksun määräaika oikaisuvaatimuksen osalta on 30 päivää. Valiokunta katsoo, ettei ole tarkoituksenmukaista,

että valitusaika virhemaksupäätöksen osalta olisi erilainen valmisteverotuslaissa ja tullilaissa. Tästä syystä valiokunta ehdottaa virhemaksua poistettavaksi 107 a §:n 2 momentista. Lakiehdotuksen 107 b §:ssä säädetään valitusajasta. Edellä mainitulla perusteella valiokunta ehdottaa virhemaksua poistettavaksi myös 107 b §:n 2 momentista.

65. Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta

44 §. Oikaisuvaatimus. Pykälää on muutettu esityksen vireilläolon aikana (HE 211/2014 vp; SiVM 21/2014 vp). Eduskunta on 19.2.2015 ensimmäisessä käsittelyssä hyväksynyt muutokset pykälän 3 momentin 2 ja 3 kohtaan. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2015. Valiokunta ehdottaa vastaavien muutosten sisällyttämistä hallituksen esityksen mukaisen pykälän 2 ja 3 kohtaan.

70. Laki yliopistolain muuttamisesta

82 §. Oikaisumenettely. Pykälässä säädettäisiin oikaisumenettelystä ja viitattaisiin hallintolaikiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan oikaisumenettelyn määräaika tulisi jatkossakin olla 14 päivää nyt ehdotetun 30 päivän sijasta. Määräajan pidentäminen voisi aiheuttaa ongelmia erityisesti opiskelijavalintojen tiukkojen aikataulujen suhteen. Valiokunta ehdottaa tältä osin muutosta pykälään. Samalla valiokunta tarkentaa epäselvyyksien välttämiseksi pykälän ilmaisua siitä, keneltä oikaisua vaaditaan.

80. Laki elintarvikelain muuttamisesta

73 §. Muutoksenhaku valtion viranomaisen päätökseen. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi muutoksenhausta Tullin päätöksiin. Säännös koskee elintarvikelain 56 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä, jotka on asianmukaista jättää oikaisuvaatimusmenettelyn ulkopuolelle silloinkin, kun kyse on Tullin valvontaviranomaisena tekemästä päätöksestä. Tästä syystä valiokunta ehdottaa lisättäväksi pykälän 3 moment-

tiin viittausta 56 §:n mukaisten päätösten muutoksenhausta.

92. Laki joukkoliikennelain 1 ja 53 §:n muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Eduskunta on hyväksynyt muutoksen pykälään esityksen vireilläolon aikana (HE 315/2014 vp; EV 283/2014 vp). Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.3.2015. Valiokunta ehdottaa hyväksytyjen muutosten pohjalta tarkistuksia 1 §:ään ja *johtolauseen* muuttamista.

99. Laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

14 §. Muutoksenhaku. Eduskunta on hyväksynyt muutoksen pykälään esityksen vireilläolon aikana (HE 313/2014 vp; EV 259/2014 vp). Muutoksia ei ole vielä vahvistettu. Hyväksytyt muutokset ei sisällä muutoksenhaun osalta siirtymäsäännöstä. Tämän lakiehdotuksen olisi tarpeen tulla voimaan samanaikaisesti edellä mainittujen jo hyväksytyjen muutosten kanssa. Valiokunta ehdottaa hyväksytyjen muutosten pohjalta tarkistusta pykälään ja *johtolauseen* muuttamista.

100. Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 26 §:n muuttamisesta

26 §. Muutoksenhaku. Pykälää on muutettu esityksen vireilläolon aikana (HE 313/2014 vp; EV 259/2014 vp). Muutoksia ei ole vielä vahvistettu. Hyväksytyt lain viittaukset ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin vaativat päivittämistä, koska kyseisiä lakeja ehdotetaan muutettavaksi tämän esityksen yhteydessä. Hyväksytyt muutokset ei sisällä muutoksenhaun osalta siirtymäsäännöstä. Tämän lakiehdotuksen olisi tarpeen tulla voimaan samanaikaisesti edellä mainittujen jo hyväksytyjen muutosten kanssa. Valiokunta ehdottaa hyväksytyjen muutosten

pohjalta tarkistuksia pykälään ja *johtolauseen* muuttamista.

106. Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 38 §:n muuttamisesta

38 §. *Muutoksenhaku.* Pykälään on hyväksytty muutos esityksen vireilläolon aikana (HE 313/2014 vp; EV 259/2014 vp). Muutosta ei ole vielä vahvistettu. Hyväksytty muutos ei sisällä muutoksenhaun osalta siirtymäsäännöstä. Tämän lakiehdotuksen olisi tarpeen tulla voimaan samanaikaisesti edellä mainittujen jo hyväksytyjen muutosten kanssa. Valiokunta ehdottaa hyväksytyjen muutosten pohjalta tarkistusta pykälään ja *johtolauseen* muuttamista.

120. Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta

15 §. *Muutoksenhaku välittäjäkoelautakunnan päätökseen.* Pykälä koskee välittäjäkoelautakunnan päätöksen muutoksenhakua. Kiinteistövälittäjäkoe järjestetään kahdesti vuodessa. Kun kyse on valtakunnallisen kokeen arvosteluperusteista ja asioista, joilla on asianosaisille suuri merkitys, valiokunta pitää nykykäytäntöä valitusten käsittelyn keskittämisestä yhteen hallinto-oikeuteen yhdenvertaisuussyistä perusteltuna, vaikkavalitusten keskittäminen yhteen hallinto-oikeuteen poikkeaa niistä tavoitteista, joihin hallintolainkäytön ja hallintotuomioistuinten toiminnan kehittämisessä on pyritty. Näillä perusteilla valiokunta ehdottaa valitusten keskittämistä edelleen Helsingin hallinto-oikeuteen ja lisäystä siltä osin pykälän 2 momenttiin.

125. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 82 §:n muuttamisesta

82 §. *Muutoksenhaku.* Pykälää on muutettu esityksen vireilläolon aikana (HE 162/2014 vp, L 1376/2014; HE 164/2014 vp, L 1319/2014). Muutos on 3 momentin osalta tullut jo voimaan 1.1.2015 ja tulee 4 momentin osalta voimaan

1.4.2015. Valiokunta ehdottaa kyseisistä muutoksista johtuvia tarkistuksia pykälän 3 ja 4 momenttiin sekä *johtolauseen* muuttamista.

127. Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 26 §:n muuttamisesta

26 §. *Muutoksenhaku.* Pykälää on muutettu esityksen vireilläolon aikana (HE 197/2014 vp; L 1131/2014). Valiokunta ehdottaa kyseisistä muutoksista johtuvia tarkistuksia pykälään ja *johtolauseen* muuttamista.

149. Laki lääkelain muuttamisesta

102 §. Eduskunnassa on vireillä toinen pykälää koskeva hallituksen esitys (HE 326/2014 vp), joka edellyttäisi tarkistusta pykälään. Jotta esitysten välinen riippuvuusongelma voitaisiin välttää pykälän osalta, valiokunta ehdottaa pykäläviittauksen sijasta yleisempää muotoilua apteekkilupia koskevien asioiden osalta pykälän 1 momenttiin.

152. Laki terveydensuojelulain 56 §:n muuttamisesta

56 §. *Muutoksenhaku.* Pykälää on muutettu esityksen vireilläolon aikana (HE 76/2014 vp; L 1237/2014). Jo hyväksytyjen muutosten nojalla valiokunta ehdottaa tarkennuksia pykälän 1 ja 3 momenttiin sekä *johtolauseen* muuttamista.

175. Laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain muuttamisesta

Lakia on muutettu esityksen vireilläolo aikana (HE 281/2014 vp; L 1262/2014) ja lakiehdotuksen sisältämä muutosehdotus 36 §:n osalta on jo toteutettu. Lakiehdotuksen sisältämää 37 §:n kumoamista ei kuitenkaan ole tehty. Koska lakiehdotuksen sisällöksi jää vain 37 §:n kumoaminen, se tulee toteuttaa erillisellä kumoamislaila. Näillä perusteilla valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen sisältämän 175. lakiehdotuksen

hylkäämistä ja uuden 179. lakiehdotuksen antamista erillisen kumoamislain säätämiseksi (*Uusi lakiehdotus*).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 2., 3., 5.—22., 24—37., 39., 40., 42., 44.—48., 50.—64., 66.—69., 71.—79., 81.—91., 93.—98., 101.—105., 107.—119., 121.—124., 126., 128.—148., 150., 151., 153.—174. ja 176.—

178. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 1., 4., 23., 38., 41., 43., 49., 65., 70., 80., 92., 99., 100., 106., 120., 125., 127., 149. ja 152. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset),

että hyväksytään uusi 179. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus) ja

että 175. lakiehdotus hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

hallintolainkäyttölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan hallintolainkäyttölain (586/1996) 7, 13, 31 ja 79 §, sellaisena kuin niistä ovat 7 § osaksi laissa 433/1999 sekä 13 ja 79 § osaksi laissa 698/2005, ja lisätään lakiin uusi 64 a §, seuraavasti:

7 §
(Kuten HE)

13 §
(Kuten HE)

31 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Jos asiassa tarvitaan valituslupa, *valitus ei estä täytäntöönpanoa*. Täytäntöönpanoon ei kui-

tenkaan saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos korkein hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon.

64 a §
(Kuten HE)

79 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

4.

Laki

uhkasakkolain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uhkasakkolain (1113/1990) 24 § seuraavasti:

24 §

Muutoksenhaku

(1 mom. kuten HE)

Uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämistä tai keskeyttämisen täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallinto-

lainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Toimivaltainen hallinto-oikeus ja asiantuntijajäsenen osallistuminen asioiden käsittelyyn määräytyvät päävelvoitteen perusteella.*

(3 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

23.

Laki

pakkokeinolain 10 luvun 64 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 64 § seuraavasti:

10 luku

Salaiset pakkokeinot

64 §

Korvaukset teleyrityksille

Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus tässä luvussa tarkoitettusta viranomaisten avustamisesta ja tietojen antamisesta

aiheutuneista välittömistä kustannuksista siten kuin *tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 299 §:ssä* säädetään. Korvauksen maksamisesta päättää tutkinnan suorittaneen esitutkintaviranomaisen yksikkö.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

38.

Laki

pelastuslain 104 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 104 § seuraavasti:

104 §

Muutoksenhaku

(1—4 mom. kuten HE)

Tämän lain 29 §:n nojalla tehtyyn alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen, 59 §:n 3 momentin nojalla tehtyyn nuohouksesta perittävää maksua koskevaan päätökseen ja 96 §:n 2

momentin nojalla tehtyyn perittävien maksujen suuruutta koskevaan päätökseen saa hakea muutosta (*poist.*) siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

41.

Laki

poliisilain 5 luvun 62 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisilain (872/2011) 5 luvun 62 § seuraavasti:

5 Luku

Salaiset tiedonhankintakeinot

62 §

Korvaus teleyritykselle

Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus tässä luvussa tarkoitettusta viranomaisten avustamisesta ja tietojen antamisesta

aiheutuneista välittömistä kustannuksista siten kuin *tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 299 §:ssä* säädetään. Korvauksen maksamisesta päättää toimenpiteen suorittaneen poliisiviranomaisen yksikkö.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

43.

Laki

aluevalvontalain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 22 §, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

22 § <i>Muutoksenhaku</i>	tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. (2 ja 3 mom. kuten HE)
Pääesikunnan ja merivoimien esikunnan (<i>poist.</i>) tässä luvussa tarkoitettussa lupa-asiaassa	Voimaantulosäännös (Kuten HE)

49.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmisteverotuslain (182/2010) 3, 104—106 ja 107 a sekä 108 §, sellaisina kuin niistä ovat 104, 105 ja 108 § osaksi laissa 964/2012 sekä 107 a § laissa 964/2012, sekä lisätään lakiin uusi 107 b § seuraavasti:

3 § (Kuten HE)	Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiselle on kolme vuotta veron (<i>poist.</i>) määräämistä tai palauttamista seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin aina vähintään 60 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Muussa kuin veron (<i>poist.</i>) määräämistä tai palauttamista koskevassa asiassa määräaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Valtion edunvalvojan määräaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä. (3 ja 4 mom. kuten HE)
104 § (Kuten HE)	
105 § (Kuten HE)	
106 § (Kuten HE)	
107 a § <i>Oikaisuvaatimus</i>	107 b § <i>Valitus hallinto-oikeuteen</i>
(1 mom. kuten HE)	(1 mom. kuten HE) Valitusaika on kolme vuotta veron (<i>poist.</i>) määräämistä tai palauttamista seuraavan kalen-

terivuoden alusta, kuitenkin aina vähintään 60 päivää oikaisuvaatimuksen johdosta annetun päätöksen tiedoksisaannista. Muussa kuin veron (*poist.*) määräämistä tai palauttamista koskevassa asiassa valitusaika on 30 päivää oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaannista. Valtion edunvalvojan valitusaika on 30 päivää oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tekemisestä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

108 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

65.

Laki

ammattillisesta peruskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain (630/1998) 44 §, sellaisina kuin se on laeissa 951/2011, 1410/2011 ja / , sekä
lisätään lakiin siitä lailla 601/2005 kumotun 44 a §:n tilalle uusi 44 a § ja 44 b—44 f § seuraavasti:

44 §

Oikaisuvaatimus

(Johdantokappale ja 1 kohta kuten HE)

2) *opetuksen järjestämistä erityisopetuksena tai 19 a §:n 2 momentissa tarkoitettua mukauttamista;*

3) 21 §:ssä *tarkoitettuja* erityisiä *opiskelujärjestelyjä;*

(4 ja 5 kohdat kuten HE)

44 a—f §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

70.

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 9, 82—84 ja 86 §, sellaisina kuin niistä ovat 9 § laeissa 954/2011 ja 1340/2011 sekä 83 § laissa 954/2011, sekä
lisätään lakiin uusi 83 a ja 84 a § seuraavasti:

9 §
(Kuten HE)

82 §

Oikaisumenettely

Opiskelijaksi hakenut henkilö saa vaatia oikaisua opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen *yliopiston määräämältä toimielimeltä* 14 päivän kuluessa valinnan tulosten julkistamisesta siten kuin hallintolaissa säädetään. Opiskelijavalinnan tuloksia julkistettaessa on ilmoitettava, miten hakija voi saada tiedon valinnassa noudatettujen perusteiden soveltamisesta häneen. Opiskelijavalinnan tulosta ei saa oikaisuvaatimuksen johdosta muuttaa kenenkään opiskelemaan valitun vahingoksi.

Opiskelija saa vaatia *yliopiston määräämältä toimielimeltä* oikaisua opiskeluoikeuden menettämistä koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa siten kuin hallintolaissa säädetään.

Opiskelija saa vaatia *yliopiston määräämältä toimielimeltä* oikaisua väitöskirjansa, lisensiaattitutkimuksensa ja näitä vastaavan opin- ja taidonnäytteensä sekä syventäviin opintoihin kuuluvan tutkielmansa tai muun vastaavan opintosuorituksensa arvosteluun 14 päivän kuluessa siten kuin hallintolaissa säädetään.

Opiskelija voi pyytää suullisesti tai kirjallisesti oikaisua muun kuin 3 momentissa tarkoitettujen opintosuorituksensa arvosteluun tai muualla suoritettujen opintojensa tai muulla tavoin osoitetun osaamisensa hyväksilukemiseen. Opinto-

suorituksen arvostelua koskeva oikaisupyynnö on tehtävä arvostelun suorittaneelle opettajalle 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, josta opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa. Hyväksilukemista koskeva oikaisupyynnö on tehtävä päätöksen tehneelle 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tässä momentissa tarkoitettun oikaisupyynnön johdosta tehtyyn päätökseen saa vaatia oikaisua tutkintolautakunnalta tai muulta siihen tehtävään määrättyltä toimielimeltä siten kuin hallintolaissa säädetään.

83 §
(Kuten HE)

83 a §
(Kuten HE)

84 §
(Kuten HE)

84 a §
(Kuten HE)

86 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

80.

Laki elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikelain (23/2006) 73—76 §, sellaisena kuin niistä on 75 § laissa 1495/2009,
sekä

lisätään lakiin uusi 76 a § seuraavasti:

73 §

Muutoksenhaku valtion viranomaisen päätökseen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Tullin tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin tullilaisissa (1466/1994) säädetään. *Tullin tämän lain 56 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin tullilain (1466/1994) 38 §:ssä säädetään. Valitus-aika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.*

74 §
(Kuten HE)

75 §
(Kuten HE)

76 §
(Kuten HE)

76 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

92.

Laki

joukkoliikennelain 1 ja 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkoliikennelain (869/2009) 1 ja 53 §, sellaisena kuin ne ovat, 1 § osaksi laissa / ja 53 § laeissa 324/2010, 1219/2011 ja 389/2013, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan joukkoliikenteenä harjoitettavaan ammattimaiseen henkilöiden kuljetamiseen tiellä linja-autolla, jollei rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 1370/2007, jäljempänä palvelusopimusasetus, tai muista Euroopan unionin asetuksista muuta johdu. Lain 2 §:n 1 ja 6 kohdan, 3—7 §:n, 8 §:n 1 momentin, 9 §:n 1 ja 2 momentin, 47 ja 48 §:n, 49 §:n 2 momentin, 52 §:n, 53 §:n 2—4 momentin sekä 57 ja 58 §:n säännöksiä so-

velletaan myös palvelusopimusasetuksen mukaisesti harjoitettavaan joukkoliikenteeseen. Lain 2 §:n 7 kohdan, 14 §:n, 6 luvun sekä 53 §:n 5 momentin säännöksiä sovelletaan vain palvelusopimusasetuksen mukaisesti harjoitettavaan joukkoliikenteeseen.

(2 mom. kuten HE)

Tämän lain 2 §:n 1 ja 7 kohdan, 3—7 ja 14 §:n, 6 luvun sekä 57 §:n säännöksiä sovelletaan myös raideliikenteeseen.

(4 ja 5 momentti kuten HE)

53 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

99.

Laki

kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 14 §, sellaisena
kuin se on laissa / , seuraavasti:

14 §

Muutoksenhaku

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Hallinto-oikeuden päätökseen *ajokokeen vastaanottajan* kelpoisuustodistuksen peruuttamis-
ta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valit-

tamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa sää-
detään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen
saa hakea muutosta valittamalla vain, jos kor-
kein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

100.

Laki

kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 26 §
sellaisena kuin se on (*poist.*) laissa / , seuraavasti:

26 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän
koulutuskeskuksen (*poist.*) taikka 20 c §:ssä
tarkoitettun kokeen vastaanottajan (*poist.*) pää-
tökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvalli-
suusvirastolta siten kuin hallintolaissa
(434/2003) säädetään.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

*Jos kuljettajan ammattipätevyyskortti myön-
netään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei an-
neta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta. (Uusi
4 mom.)*

(5 ja 6 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

106.

Laki

taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 38 §, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

38 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston koulutusluvan saaneen päätökseen ja 34 §:ssä tarkoitetun kokeen vastaanottajan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.
(2—4 mom. kuten HE)

Jos haettu ajolupa myönnetään hakemuksen mukaisesti ilman siihen asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajoluvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta. (Uusi 5 mom.)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

120.

Laki

kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 15 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat, 15 § laissa 279/2013 ja 21 § laissa 1523/2009, seuraavasti:

15 §

Muutoksenhaku välittäjäkoelautakunnan päätökseen

(1 mom. kuten HE)

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *Helsingin* hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.
(3 mom. kuten HE)

21 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

125.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain 82 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 82 §, sellaisena kuin se on osaksi *laeissa* 919/2012, 1319/2014 ja 1376/2014, seuraavasti:

82 §
Muutoksenhaku

(1 ja 2 mom. kuten HE)
Muutoksenhausta *työttömyysetuutta* koskevaan (*poist.*) päätökseen säädetään työttömyysturvain 12 luvussa.

Muutoksenhausta toimeentulotukea koskevaan päätökseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

127.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 26 §, *sellaisena kuin se on laissa* 1131/2014, seuraavasti:

26 §
Muutoksenhaku

Jollei muualla laissa toisin säädetä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, *kehittämis- ja hallintokeskuksen* sekä työ- ja elinkei-

notoimiston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

(2 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

149.

Laki
lääkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lääkelain (395/1987) 79 §, sellaisena kuin se on laeissa 700/2002 ja 773/2009,
muutetaan 102 §, sellaisena kuin se on laeissa 773/2009 ja 330/2013, sekä
lisätään lakiin uusi 102 a § seuraavasti:

102 §
Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskuk-
sen päätökseen 4 luvussa, 40, (*poist.*) 49, 50, 52,
59, 66, 80, 80 a, 87 c, 88 a, 93, 101 ja 101 a §:ssä
tarkoitettussa asiassa *sekä apteekkiluvan myöntä-
mistä koskevassa asiassa* saa hakea muutosta va-
littamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallinto-
lainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

(2—5 mom. kuten HE)

102 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

152.

Laki
terveydensuojelulain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydensuojelulain (763/1994) 56 §, sellaisena kuin se on laeissa 777/1996, (*poist.*)
1223/2002, (*poist.*) 285/2006 ja 1237/2014, seuraavasti:

56 §
Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan
49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, *sertifioijan*
49 d §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun päätök-
seen sekä kunnan viranhaltijan päätökseen saa
vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa
(434/2003) säädetään. *Sertifioijan päätöksestä*

*oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveystoimi-
nisteriölle. Kunnan viranhaltijan päätöksestä*
oikaisuvaatimus tehdään (*poist.*) kunnan tervey-
densuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14
päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

(2 mom. kuten HE)

Hallinto-oikeuden päätökseen 49 b §:ssä tar-
koitettussa laboratorion hyväksymisen peruutta-
mista tai toiminnan keskeyttämistä koskevassa

asiassa, 49 c §:ssä tarkoitettua sertifioijan nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa, 49 d §:ssä tarkoitettua ulkopuolisen asiantuntijan pätevyyttä koskevan merkinnän poistamis- päätöstä koskevassa asiassa sekä 15, 27 ja 51—53 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta ja määrystä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa

säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.
(4 ja 5 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

179.

Laki

eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain 37 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) 37 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Anne Holmlund /kok	Jani Toivola /vihr
vpj.	Stefan Wallin /r	Kari Tolvanen /kok
jäs.	James Hirvisaari /m11	Ari Torniainen /kesk
	Suna Kymäläinen /sd	Kaj Turunen /ps
	Aino-Kaisa Pekonen /vas	Peter Östman /kd
	Jaana Pelkonen /kok	vjäs. Anne Louhelainen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kirsi Pimiä.